

MUUTOS MAASEUDULLA

MUUTOS – MUUTOSKYVYKYYDELLÄ HYVINVOINTIA
JA KESTÄVYYTTÄ MAASEUDUN YRITYSTOIMINTAAN

TUOTANNON ALASAJO PROSESSINA

KOILLISTIIMI, PROAGRIA OULU

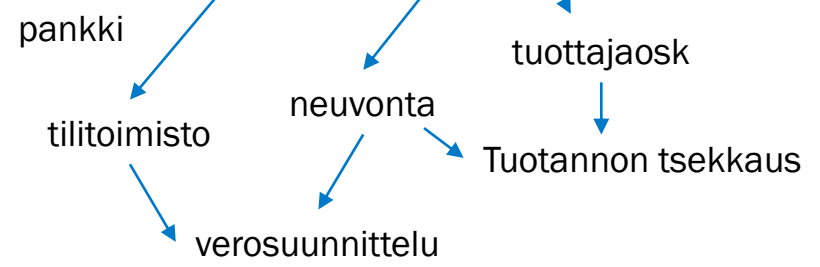

Toimintasuunnitelman teko

Tilanteen alkukartoitus

Maksuvalmius heikko, toiminta ei kannata

Sidosryhmäyhteistyö

Miksi maataloustoiminta aiotaan lopettaa?

Toiminta ei tuo riittävää elantoa

Päästään eläkkeelle

Halutaan kokeilla jotain muuta

Avioero/puolison kuolema

Kannattavuus-/maksuvalmiuslaskelma

Maksuvalmius ok, Toiminta kannattaa

Tilan myyntiaikeet

Toimintasuunnitelma

Tuotannon alasajo

Ennen tuotannon alasajoa

- Miksi tuotanto aiotaan lopettaa – ”kissa pöydälle”
 - Velat, maksuvalmiushaasteet (Myös vakuudettomat velat!)
 - Tuotannon tila, toiminta, resurssit, mahdollisuudet riittämättömät
 - Yrittäjän jaksaminen, voimavarat, sairastuminen, tapaturmat
 - Tilanteeseen liittyvä häpeä/epäonnistumisen tunne?
”Sukupolvien ketju katkeaa”
 - Yrittäjän kuolema tai sairastuminen
 - **Realismi tilanteeseen**
- Alustavan toimintasuunnitelman teko
 - Tuotannon alasajo/vähentäminen
 - Esim. eläimet pois, jatketaan peltoviljelyä
 - Myynti kerralla ulkopuoliselle
 - Tilan elinkelpoisuuden ylläpito?
 - Millä edellytyksillä?
 - Lainojen poismaksu?
 - Tukien takaisinperintä?
 - Verot?
 - Varastot?
 - vai hallitusti osissa?
 - Eläinmäärän suunnitelmallinen vähentäminen
 - Myydään peltoja/vähennetään vuokramaita
 - Metsät?
 - Eläimet pois, peltoviljelyä jatketaan
 - Missä ajassa?
 - Tehdäänkö SPV?

Rahoittaja mukaan suunnitteluun

- Lainojen poismaksu – miten ja millä edellytyksillä
 - Omaisuuden realisointi – kiinnitykset
 - Mitä jos lainoja jää? Maksusuunnitelmien sovittaminen uuteen kassavirtaan
- Mahdollinen velkaneuvonta/-järjestely?
- Tuottajaosk näkökulma
 - Ilmoittaminen osuuskuntaan hyvissä ajoin
 - Mahdolliset osuusmaksut/lainat
 - Ylijäämien veroseuraamukset?
 - Jäsenyyksien irtisanominen
 - Ulkopuolinen, ”johtajataho” toimintasuunnitelman tekoon
 - Yhteiset pelisäännöt
 - Pitää muut ajan tasalla
 - Auttaa yrittäjää että asiat hoituvat

Yhteistyö rahoittajan/rahoittajien kanssa

- Alussa pankkiin toimitetaan
 - Maksuvalmiuslaskelma nykytilanteesta
 - Lisäksi budjetti
 - Yhteenveto kaikista lainoista
 - Vakuusvelkojat ja vakuudettomat velat
 - Yritys- ja yksityistalous
 - Mahdollisesti omaisuuden käyvän arvon laskelma
 - Tiedot tukipanttauksista (esim. rehulimiitit)
 - Pankissa selvitetään
 - Korkosuojaukset – tuleeko lainan poismaksusta purkukustannuksia?
 - Valtiontakaukset ja niiden vastavakuudet + ehdot
 - Mahdolliset muut ehdot
- Jäljelle jäävät vastuut, lainat
 - Yritystoiminnan päättyessä on palkkatuloista pystyttävä maksamaan yritykselle jäävät vastuut – maksukyky
 - Jääkö omakotitalo itselle?
 - vakuutta jäljelle jääviin lainoihin vai realisoidaanko kaikki
 - Sovitaan, saako verot maksaa kauppasummista
 - Maksuvalmiuslaskelma:
 - Maksusuunnitelmien sovittaminen uuteen maksukykyyn
 - Skenaroidaan eri vastuuden vaikutus

→ Viimeistellään alustava realisointisuunnitelma

→ Tehdään alustava realisointisuunnitelma

Diak

ProAgria
Oulu

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Yhteistyö tuottajaosuuskuntiin

- Tuottajaosuuskuntaan hyvissä ajoin tieto että tuotantoa aletaan ajamaan alas
 - Ajoreittien ja eläinkuljetusten suunnittelutyöt
 - Pelivaraa maksaa mahdolliset limiitit, osuusmaksuvelat yms. pois
- Tuottajaosuuskunnan osuusmaksun palautus
 - Osuuskuntalain mukaisesti vaatii täyden kalenterivuoden – esim. tuotanto lopetetaan vuonna 2022, osuusmaksujen palautus tapahtuu vuonna 2024
 - Osuusmaksujen korot voivat olla veronalaista tuloa – huomioitava veroilmoituksessa
- Ylijäämien palautus
 - käsitellään maatalouden harjoittajan/yrittäjän verotuksessa vähennyskelpoisena ylijäämänpalautuksena, jos EVL 18 §:n 4 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät
 - on usein verovähennyskelvotonta voitonjakoa
 - Ylijäämää saavan osuuskunnan jäsenen tulee harjoittaa elinkeinotoimintaa tai maataloutta, jotta jaettu ylijäämä olisi osuuskunnalle verotuksessa vähennyskelpoista ylijäämänpalautusta.

Eläinten poislaittosuunnitelma

- Tukipolitiikka – voiko eläimet myydä/laittaa teuraaksi ilman tukien takaisinperintää?
 - Pohjoiset kotieläintuet, eläinpalkkiot, alkuperäisrotujen tuet ym.?
 - Viitepäivämäärät
 - esim. alkuperäisrodut – eläimen oltava tilalla koko kalenterivuoden ajan
 - 15 työpäivän sisällä ilmoitus kuntaan, jos/kun eläimet laitetaan pois, nautarekisteriin 7 päivän sisällä.
- Myyntisuunnitelma – onko tila tuotosseurannassa, Nasevassa jne. – vaikutukset eläinten arvoon (verot)
 - Kerralla vai osissa?
 - Nuorkarjan vähentäminen, ei enää vasikoita tai ei enää siemennettä, ei osteta uusia
→ työmäärä kevenee, tulotaso säilyy, kustannukset pienenee
 - Myyntiin vai eloon? Tulojen jaksottaminen?
 - Huomioi vuodenaika – kannattaako eläimet myydä/määrää vähentää talvella? Varastot?
 - Vaikutukset liikevaihtoon – onko järkevää myydä kaikki kerralla? Tulo-menosuhde?
- Myös peltopuoli huomioon
 - Jos eläinmäärä vähenee, tarvitaanko enää niin suurta peltoalaa – myynti/vuokrapeltojen karsinta
 - Ylimääräisen rehu- tai viljasadon myynti – kenelle?

Pellonkäyttösuunnitelman teko

- Alasajon alkaessa resurssien optimointi vain parhaille peltomaille – työmäärä kevenee, kustannuksien karsiminen → laske tarvittava rehumäärä ruokintakaudelle
- Jatketaanko viljelyä, vaikka eläimet lähtevät? Mitä tuotetaan, kenelle myydään. Selvitä markkinat!
- Tukiasiat → korvauskelpoiset lohkot, tuotannon optimointi: vilja/karkearehun tuotanto, sopimusalat, monimuotoisuus, tukitasot ja ehdot
- Myydäänkö myös pellot tai vuokrataanko toiselle viljelijälle?
 - Pellonkäyttösuunnitelma, sopimusviljely
- Koneistus, mitä itselle jää: olisiko sopimusviljely mahdollista osalta/kaikilta lohkoilta?
- Talouskeskuksen jäädessä itselle: mahdolliset ympäröivät lohkot/rasitteet huomioiden päätökset käytöstä

Ilmoitukset verottajalle ja Patentti- ja rekisterihallitukselle

- Toiminnan keskeytysilmoitus verohallinnolle – väliaikaisuudesta esitettävä selvitys
 - Oma y-tunnus säilyy
 - Poistojen rooli säilyy maatalouden menoina
 - Annettava alv- ja veroilmoitus, jos yritystoiminta jatkuu muulla tavalla
- Toiminta lopetetaan kokonaan
 - Y-tunnusta ei kannatta poistaa/lakkauttaa heti, viimeisiä tuloja/menoja voi tulla jopa muutaman vuoden jälkeen toiminnan päättymisestä
 - Ilmoitus PRH:lle ja YTJ:lle y-tunnuksen poistamisesta/lakkauttamisesta – ytj.fi tai lomake Y6 + omavero.fi
 - Viimeinen alv- ja veroilmoitus annettava
 - Muista ilmoittaa myös ennakkoperintä-, työnantaja- ja alv-rekisteriin yritystoiminnan päättymisestä
 - Tee työnantajasuoritukset esim. palkanmaksut
- Toiminta-alan muutosilmoitus PRH:lle, mikäli yritystoiminta muuttuu
 - Huom! maatalous vaihdetaan esim. kuljetusalaan → MVL verotus muuttuu EVL verotukseen
 - Maatalouden tuttu 2-lomake vaihtuu 5-lomakkeeseen
 - Muutokset verotuksessa

Tiedot maataloustoimistoon/Ruokavirastoon

- Ota alussa yhteys maaseutuasiamieheen!
- Tuki-oikeuksien siirrot – ilmoitukset Ruokavirastoon
 - Ilmoitus tilan hallinnan siirrosta lomakkeella 156 (tilakauppa)
 - Eläinten hyvinvointikorvauksen siirto lomake 473, kansallisten kotieläintukien siirto 462, eläinpalkkioiden siirto 156, Ympäristösitoumuksesta irti lomake 474, kotieläintuet 184 (Luomusitoumuksen siirto lomake 474), eläintenpitopaikan lopetus ilmoitus 30 vrk sisällä esim. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Rehualan toimijan (eläinten rehua tuottava, käytävä, valmistava tai sekoittava) tulee ilmoittaa toiminnan aloittamisesta , lopettamisesta ja muutoksista Ruokavirastoon: lomake F.
 - Ilmoita myös meijerimaidon tuotantotuesta (vapaamuotoinen)
 - Asiointioikeuksien muuttaminen lomakkeella 457 (myös asiointioikeuksien lakkauttaminen)
- Lopettaessa yritystoiminta tehdään vapaamuotoinen ilmoitus tukihakujen päättämisestä maataloustoimistoon
 - Aikaraja 15pv lopettamisesta
 - Erillinen ilmoitus, jos eläintukien haku loppuu, mutta peltopuolen tukihakuja jatketaan
- Huomioitavaa
 - Nuoren Viljelijän viljelyvelvoite tai investointituen viimeisestä maksuerästä alle 5 vuotta?
 - *Tukien takaisinperinnän mahdollisuus?*
 - *Selvitä päivämäärät hyvissä ajoin*
 - Muista myös ilmoitus aktiivilijelijän statuksen päättämisestä Ruokavirastoon
 - Tee Nautarekisteriin 7pv sisällä poistoilmoitukset

Tmi:n/yrityksen verosuunnittelu

- Tulojen ja menojen jaksottaminen (3 vuoden prosessi!)
 - Myynti- ja luovutusvoittoverot omaisuuden realisoinnissa – poistojen rooli koneiden myynissä
 - Tasausvaraukset – Tuloutuvat viimeistään lopetusvuonna
 - Tulojen ja taten veronmaksun tasaaminen, esim. tulojen/tukien tippuminen eläinten poislaiton myötä
 - Saako myyntivoitto- tai luovutusvoittoverot maksaa omaisuuden realisointituloista?
 - Neuvottelu rahoittajan/vakuusvelkojan kanssa
 - Nostaako kauppahintaa?
 - Menojäännös, tappion tekeminen (tai sen välttäminen)
 - Hyödynnä poistamaton pääoma (jos sitä on), hae ennakkoon tappion vähentämistä pääomaverotuksessa
 - Voit hakea verottajalta etukäteen tulontasausta useammalle vuodelle, ennen kuin verotuspäätös on valmistunut
- Järkevä suunnittelu, ettei makseta suuria veromääriä samalla kun tulot mahdollisesti pienenevät
- Veroprosentti voi olla hyvinkin korkea lopettamisen jälkeisenä vuonna (vrt. palkansaaja vs. yrittäjä)
 - Tulojen ja menojen jaksottamisen vaikutus – progressiivinen ansiotuloverotus

Jos kyseessä oy..

- Tee exit suunnitelma
 - Varat nostetaan pikkuhiljaa usean vuoden aikana (verosuunnittelu)
 - Voitonjakokelpoiset varat osinkoina ja palkkana
 - Saatu osinkotulo on verotettavaa pääomatuloa
- Hae yritys selvitystilaan (kestää vähintään 5 kk)
 - Yhtiökokouksen määränemmistön päätös → selvitystila haetaan käräjäoikeudesta
 - Ilmoitus kaupparekisteriin
 - Selvitysmies/miehet hoitaa omaisuuden realisoinnin ja vastuiden poismaksamisen
 - Julkinen haaste velkojille
 - Velat lakkaavat, jos haasteeseen ei vastata (tuntemattomat velat)
 - Velkojainkokoukset – omaisuuden realisointi yleensä vakuusvelkojien etusijajärjestyksellä
 - Selvittelymenettelystä on tehtävä selvitysasiakirja
 - Tee viimeinen tilinpäätös ja veroilmoitus + alv-ilmoitus
 - Maksa selvitysmiehen palkkio
 - Pura yhtiö
- Muista velvoitteet: nosta varat, realisoி omaisuus, maksa velat ja päätä sopimukset.
- Säilytä kirjanpitoaineisto 6-10 vuotta + muuta aineistoa/sopimuksia lain edellyttämä aika

Yksityistalouden näkökulma

- Oma jaksaminen, ulkopuolisen avun tarve? Mahdollisuutena uudelleenkoulutus
- Lakisääteinen sopimusten/kirjanpidon ym. säilyttäminen
- Toiminnan lopettaminen kokonaan vai väliaikaisesti → vaikutukset yksityistalouteen yrittäjä vs. palkansaaja
- Lopusta yrityksen omaisuudesta yksityisotto – verotuksen näkökulma
- Yrityksen pankkitilin lopettaminen – vaikutukset maksuliikenteeseen?
- Verotuksen vaikutus lopettamisvuonna ja sen jälkeen → maksetaanko jälkiveroja?
- Lasketaan riittävä tulotaso. Jätetäänkö metsät itselle?
- Yksityiset investoinnit? Rahan määrän tarve?

Muuta huomioitavaa

- Muut ilmoitukset
 - Poista/peruuta ympäristölupa (vaikutukset tulevaisuudessa?)
 - Irtisano yrityksen vakuutukset
 - Huomioi yksityistalouden vakuutukset – päivitä sopimukset
 - Irtisano leasing-sopimukset –sopimussakko?
 - Tee työnantajasuoritukset
 - Ilmoita toiminnan päättymisestä sidosryhmille
 - Tuottajaosuuskunta, Faba yms.
 - Rehujen toimittajat
 - Neuvojat, eläinlääkärit
 - Lopeta muut yrityksen sopimukset/tilaukset esim. ammattilehdet
 - Eläkkeelle jäännin ilmoitus
 - Ilmoittautuminen uudelleen koulutukseen tai TE-toimistoon työnhakijaksi
- Yhteiskoneet
 - Oman osuuden myynti vai yksityisotto?
 - Veroseuraamukset?
 - Muut vaikutukset arjen toimintaan?
- Yksityistaloudesta
 - Päivitä henkilökohtainen veroilmoitus esim. palkkaa tai eläkettä varten
 - Mahdollisuutena työnhous ja/tai uudelleen kouluttautuminen?
 - Selvitä MYEL – eläke
 - Voiko maksuja pienentää?

ProAgria

#onnistummeyhdessä

Diak

ProAgria
Oulu

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

